

ВИМОГИ

щодо безпеки та захисту здоров'я працівників видобувних підприємств з підземним і відкритим способами видобування

I. Загальні положення

1.1. Ці Вимоги поширюються на суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, діяльність яких пов'язана із добуванням рудних та нерудних корисних копалин підземним або відкритим способом, пошуком (розвідкою) з метою подальшого видобування, а також підготовкою видобутих корисних копалин до продажу.

1.2. Ці Вимоги не поширюються на суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана із переробкою видобутих корисних копалин.

1.3. Ці Вимоги встановлюють мінімальні вимоги до безпеки та захисту здоров'я працівників видобувних підприємств з підземним і відкритим способами видобування.

1.4. Ці Вимоги не обмежують право роботодавця встановлювати більш жорсткі вимоги до безпеки та захисту здоров'я працівників видобувних підприємств з підземним і відкритим способами видобування, якщо це не суперечить чинному законодавству.

1.5. У цих Вимогах термін „робоча зона” вживається у такому значенні: робоча зона – вся діляниця, призначена для розміщення постійних та

тимчасових робочих місць, а також установок, що використовуються для добування корисних копалин підземним або відкритим способом, в тому числі розкривних та інших відвалів, а також приміщення, до яких працівники мають доступ в процесі своєї роботи.

II. Загальні обов'язки роботодавців

2.1. Для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників роботодавець повинен вживати заходів для того, щоб:

проектування, спорудження, оснащення, введення в експлуатацію, експлуатація та обслуговування робочих зон здійснювались таким чином, щоб працівники могли виконувати покладену на них роботу без загрози їх безпеці та здоров'ю;

виконання робіт у робочих зонах здійснювалось під наглядом відповідальної особи;

виконання робіт, пов'язаних із специфічними ризиками, доручалось лише кваліфікованим працівникам і здійснювалось відповідно до наданих інструкцій;

інструкції з питань безпечного ведення робіт були зрозумілими для всіх працівників;

були наявні відповідні засоби для надання першої допомоги;

регулярно здійснювались інструктажі з питань безпечного виконання робіт та охорони праці.

2.2. Перед початком робіт роботодавець повинен оцінити ризики для життя і здоров'я працівників, яких вони можуть зазнати у робочих зонах, вжити відповідні профілактичні заходи на основі результатів оцінки ризиків, забезпечити безпечне проектування, експлуатацію та обслуговування робочих зон та їх обладнання і задокументувати це.

Якщо робочі зони зазнали значних змін (при їх розширенні або переоснащенні) оцінку ризиків для життя і здоров'я працівників та вжиття

відповідних профілактичних заходів необхідно повторити та задокументувати.

2.3. Якщо одночасно в одній робочій зоні виконується робота працівниками різних підприємств, кожен роботодавець повинен контролювати роботу відповідно до розмежування ділянок обслуговування (відповідальності).

2.4. У разі настання нещасного випадку або аварії на виробництві роботодавець, повинен повідомити про це компетентні органи відповідно до вимог Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232.

2.5. Відповідно до характеру виробництва роботодавець повинен вживати заходів для запобігання, виявлення та боротьби з виникненням та поширенням пожеж і вибухів, а також для запобігання виникненню вибухонебезпечних та/або шкідливих для здоров'я середовищ.

2.6. Роботодавець повинен забезпечити та підтримувати необхідні засоби евакуації та рятування, щоб у випадку небезпеки надати можливість працівникам швидко і безпечно залишити свої робочі місця.

2.7. Роботодавець повинен забезпечити необхідні системи зв'язку та попередження, щоб у випадку небезпеки негайно здійснити заходи щодо надання допомоги, евакуації та рятувальних робіт.

2.8. Роботодавець повинен організувати проведення навчання з питань охорони праці відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511.

2.9. Роботодавець повинен організувати проведення попередніх медичних оглядів (під час прийняття на роботу) та періодичних медичних оглядів (протягом трудової діяльності) працівників, відповідно до вимог Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113.

2.10. Робочі зони повинні бути організовані так, щоб забезпечити необхідний захист від небезпек. Робочі зони повинні підтримуватися у справному стані, всі шкідливі речовини або відкладення повинні видалятися або контролюватися, щоб це не створювало загрози безпеці та здоров'ю працівників.

2.11. Робочі місця повинні бути спроектовані та облаштовані відповідно до ергономічних принципів з урахуванням необхідності працівників слідкувати за операціями, що здійснюються на їх робочих місцях.

2.12. У разі якщо на робочому місці працює тільки один працівник, необхідно організувати відповідний контроль або забезпечити його засобами зв'язку.

2.13. Для кожної робочої зони роботодавець повинен призначити відповідальну особу, яка має кваліфіковану підготовку для виконання цих обов'язків.

2.14. Всі операції, що здійснюються працівниками, повинні відбуватись під контролем відповідальної особи, яка повинна відвідувати робочі зони як мінімум один раз щозміни.

2.15. У кожній робочій зоні повинна бути достатня кількість кваліфікованих працівників з досвідом роботи та відповідною підготовкою для виконання покладених на них завдань.

2.16. Працівники повинні пройти необхідний інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

2.17. Роботодавець повинен забезпечити працівників необхідними для безпечного виконання робіт інструкціями, які мають бути зрозумілими для всіх працівників.

2.18. Для кожної робочої зони повинні бути розроблені письмові інструкції щодо безпечного виконання робіт та використання робочого обладнання.

Інструкції повинні містити відомості про використання аварійного обладнання та дій працівника у разі виникнення аварійної ситуації у робочій зоні або поблизу неї.

2.19. Для кожної робочої зони та виду робіт повинні застосовуватись безпечні методи роботи.

2.20. Проведення робіт з підвищеною небезпекою повинно здійснюватись за нарядом-допуском на виконання робіт підвищеної небезпеки. Наряд-допуск повинен видаватися відповідальною особою перед початком робіт та містити відомості щодо умов та заходів необхідних для забезпечення безпечного виконання робіт.

2.21. Роботодавець повинен організувати систематичну перевірку заходів щодо безпеки і захисту здоров'я працівників, передбачених системою

управління охороною праці на підприємстві.

2.22. Вибір, установка, введення в експлуатацію, експлуатація та обслуговування механічного та електричного обладнання необхідно здійснювати відповідно до вимог Технічного регламенту безпеки машин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 62, з урахуванням вимог щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час застосування виробничого обладнання, затверджених в установленому порядку.

Обладнання, що знаходиться у зоні, де існує ризик виникнення пожежі або вибуху через спалах газів, парів або летких речовин, повинно бути придатним для використання у такому середовищі.

Обладнання, за необхідності, повинно бути оснащено відповідними захисними пристроями або системою аварійної зупинки.

2.23. Механічне обладнання та устаткування повинно бути міцним, без видимих дефектів та використовуватись за призначенням.

Електричне обладнання та устаткування повинно бути відповідного розміру та потужності згідно з їх призначенням.

Механічне та електричне обладнання і устаткування повинно бути встановлено та захищено таким чином, щоб не створювати небезпеку.

2.24. Повинен бути розроблений відповідний план огляду, обслуговування та, за необхідності, випробування обладнання. Огляд, обслуговування та випробування повинні здійснюватись кваліфікованою особою. Результати оглядів та випробувань повинні бути задокументовані.

2.25. Захисне обладнання повинно підтримуватись у робочому стані та бути готовим до використання. Обслуговування цього обладнання необхідно здійснювати відповідно до його експлуатаційної документації.

2.26. Необхідно вживати заходів для оцінки наявності та визначення концентрації шкідливих для здоров'я та/або вибухонебезпечних речовин у навколишньому середовищі.

З цією метою необхідно передбачити встановлення у визначених місцях приладів автоматичного безперервного контролю вимірювання концентрації газу, автоматичної сигналізації, приладів автоматичного вимикання живлення електроустановок та двигунів внутрішнього згоряння. Дані, отримані із автоматичних приладів вимірювання, повинні фіксуватись та зберігатись.

2.27. У пожежо- і вибухонебезпечному середовищі забороняється курити та проводити будь-які дії з відкритим вогнем, а також роботи, під час яких може виникнути небезпека загоряння, за винятком випадків, коли вжито достатньо запобіжних заходів проти виникнення пожежі або вибуху.

2.28. Необхідно вживати всіх необхідних заходів для запобігання виникненню та накопиченню вибухонебезпечного середовища.

2.29. В зонах наявності ризику виникнення вибуху необхідно вживати всіх необхідних заходів для запобігання займанню вибухонебезпечного середовища.

2.30. Повинен бути розроблений план заходів для захисту від вибухо- і пожежонебезпеки із зазначенням необхідного обладнання.

2.31. В місцях, де накопичуються або можуть накопичуватись шкідливі речовини, необхідно вживати заходів для забезпечення осадження їх у джерелі виникнення або збору цих речовин у джерелі виникнення з подальшим видаленням, або зменшення їх концентрації так, щоб виключити ризик для безпеки та здоров'я працівників.

Система збору та видалення шкідливих речовин повинна бути здатна диспергувати шкідливе середовище так, щоб виключити ризик для безпеки та здоров'я працівників.

2.32. В місцях, де працівники піддаються впливу шкідливого для здоров'я середовища, повинні бути передбачені необхідні засоби індивідуального захисту органів дихання та реанімаційне обладнання. Застосовування цього обладнання на робочих місцях повинні здійснювати лише кваліфіковані працівники. Обладнання необхідно належним чином зберігати та оглядати.

2.33. Якщо у навколишньому середовищі можлива поява токсичних газів, необхідно розробити план локалізації та ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки у встановленому чинним законодавством порядку.

2.34. Під час проектування, спорудження, оснащення, введення в експлуатацію, експлуатації та обслуговування робочих зон необхідно вживати відповідних заходів для запобігання виникненню та поширенню пожеж відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 5 березня 2015 року за № 252/26697.

У разі виникнення пожежі повинні бути забезпечені заходи швидкої та ефективної її ліквідації.

2.35. Робочі зони повинні бути оснащені відповідним обладнанням для гасіння пожеж, а також, за необхідності, пожежними сповіщувачами та пожежною сигналізацією.

2.36. Неавтоматичне обладнання для гасіння пожеж повинно бути легкодоступним та простим у використанні, а також, за необхідності,

захищеним від пошкоджень.

2.37. Для кожної робочої зони повинні бути розроблені інструкції про заходи пожежної безпеки.

2.38. Обладнання для гасіння пожеж повинно бути чітко позначене відповідно до вимог Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року № 1262 (далі – Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників).

2.39. Зберігання, транспортування і застосування вибухових матеріалів повинно здійснюватися тільки кваліфікованими особами, які згідно з чинним законодавством мають на це відповідний дозвіл або ліцензію.

Ці роботи повинні бути організовані та проведені таким чином, щоб виключити ризик для безпеки та здоров'я працівників.

2.40. Доступ до робочих зон повинен бути безпечним, має бути передбачена можливість швидко і безпечно залишати робочі зони у випадку аварійної ситуації.

2.41. Шляхи пересування, сходи, стаціонарні сходові переходи, вантажні майданчики і пандуси повинні бути відповідних розмірів та розташовані так, щоб до них був забезпечений легкий, безпечний доступ людей та під'їзд транспортних засобів для унеможливлення нараження на небезпеку працівників, зайнятих у безпосередній близькості від цих шляхів пересування.

2.42. Розміри шляхів пересування людей, а також шляхів пересування транспортних засобів повинні визначатись з урахуванням кількості користувачів та типу підприємства.

Якщо шляхи пересування використовуються для транспортних засобів,

повинні бути передбачені безпечні проходи для працівників.

2.43. Шляхи пересування транспортних засобів повинні прокладатись на безпечній відстані від дверей, воріт, проходів для людей, коридорів та сходів.

2.44. Розмежування шляхів пересування людей та шляхів пересування транспортних засобів повинно бути позначене відповідними знаками безпеки.

2.45. Якщо у робочих зонах пересуваються транспортні засоби, повинні бути встановлені правила їх руху.

2.46. Робочі зони, шляхи пересування, майданчики та споруди на відкритому повітрі, на яких перебувають працівники під час виконання своєї роботи, повинні бути організовані так, щоб підхід та під'їзд до них були безпечними.

2.47. Повинно бути передбачено штучне освітлення для робочих зон на відкритому повітрі, якщо природне освітлення є недостатнім.

2.48. Робочі зони на відкритому повітрі повинні бути облаштовані так, щоб працівники:

були захищені від погодних впливів і, за необхідності, від падіння предметів на них;

були захищені від впливу шуму, що перевищує допустимий рівень, а також впливу інших шкідливих факторів (газів, випарів, пилу);

у випадку небезпеки могли швидко залишити своє робоче місце або одержати допомогу;

не мали змоги послизнутися або впасти.

2.49. Всі небезпечні зони повинні бути позначені відповідними знаками

безпеки.

2.50. Якщо на робочих місцях відповідно до характеру виконуваних робіт наявні небезпечні зони, в яких існує ризик падіння працівників або падіння предметів, необхідно забезпечити встановлення засобів перешкодження доступу у ці зони.

2.51. Для забезпечення безпеки працівників, які виконують роботи у небезпечних зонах, повинні бути вжиті відповідні захисні заходи.

2.52. У разі виникнення небезпеки, для працівників повинна бути передбачена можливість швидкої та безпечної евакуації зі своїх робочих місць.

2.53. Аварійні шляхи та виходи повинні бути вільними та забезпечувати найкоротший шлях на відкритий простір або у безпечну зону, до безпечного пункту збору або місця евакуації.

Кількість, розташування і розміри аварійних шляхів та виходів визначаються залежно від їх призначення, розмірів обладнання та робочих місць, а також максимальної кількості осіб, які можуть там перебувати.

2.54. Двері аварійних виходів повинні відчинятися назовні.

Двері аварійних виходів повинні замикатися так, щоб, за необхідності, кожна особа могла їх легко та негайно відчинити.

2.55. Двері аварійних виходів не повинні замикатися на ключ.

Аварійні шляхи та виходи, а також проходи до них не повинні бути захищені сторонніми предметами, щоб була можливість їх безперешкодного використання у будь-який момент.

2.56. Аварійні шляхи повинні бути позначені відповідно до вимог

Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників.

2.57. Працівники повинні бути навчені необхідним діям у разі виникнення аварійних ситуацій.

2.58. Рятувальне обладнання повинно бути легкодоступним, розташовано у відповідних місцях, готове до використання та позначене відповідно до вимог Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників.

2.59. У робочих зонах, де перебувають працівники, повинні бути організовані та регулярно проводитися навчання та перевірка знань з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії. Навчання повинно включати питання правильного застосування аварійного обладнання.

2.60. Обладнання для надання першої медичної допомоги повинно бути доступним у всіх місцях, де умови праці цього потребують, та відповідати характеру діяльності. Це обладнання повинно бути позначено та бути легкодоступним.

2.61. В залежності від розмірів приміщень, характеру робіт та частоти нещасних випадків повинні бути передбачені одна або декілька кімнат для надання першої медичної допомоги. У цих кімнатах повинні бути вивішені на видних місцях інструкції з надання першої медичної допомоги.

2.62. Кімнати для надання першої медичної допомоги повинні бути оснащені необхідними пристосуваннями та обладнанням для надання першої медичної допомоги, а також бути зручними для застосування носилок.

Кімнати для надання першої медичної допомоги повинні бути позначені відповідно до вимог Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я

працівників.

2.63. Обладнання для надання першої медичної допомоги повинно бути доступним у всіх місцях, де умови праці цього потребують. Це обладнання повинно бути позначено та бути легкодоступним.

2.64. Достатня кількість працівників повинна бути навчена використанню обладнання для надання першої медичної допомоги.

2.65. Кожна робоча зона повинна мати достатнє освітлення для забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

2.66. Робочі зони повинні мати достатнє природне освітлення, а також з урахуванням кліматичних умов обладнані штучним освітленням необхідним для забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

2.67. Освітлювальні електроустановки в приміщеннях, де розташовані робочі зони, а також у проходах, повинні бути розміщені так, щоб виключити ризик виникнення нещасного випадку.

2.68. Робочі зони, де працівники піддаються особливому ризику у разі відмови системи освітлення, повинні бути обладнані аварійним освітленням відповідної інтенсивності.

Там, де це неможливо, працівники повинні бути забезпечені світильниками місцевого освітлення для локального освітлення робочих зон.

2.69. Якщо працівники зобов'язані носити спеціальний одяг, їм повинні надаватися кімнати для переодягання, якщо із санітарних та етичних причин вони не можуть переодягатись в іншому приміщенні.

Кімнати для переодягання повинні бути легкодоступними, просторими та

облаштовані сидіннями.

2.70. Кімнати для переодягання повинні бути достатньо великими, облаштовані шафами, що замикаються на ключ, для зберігання одягу працівників протягом робочого часу.

Шафи для зберігання спеціального одягу повинні бути відокремлені від шаф для зберігання особистого одягу.

У кімнатах для переодягання повинна бути передбачена можливість сушіння мокрого одягу.

2.71. Для чоловіків і жінок повинні бути передбачені окремі кімнати для переодягання або роздільне користування ними.

2.72. Якщо кімнати для переодягання не передбачені, для кожного працівника повинно бути обладнане місце для зберігання одягу.

2.73. Для працівників повинні бути передбачені душові кімнати, якщо цього вимагає характер роботи та санітарні вимоги.

Для чоловіків і жінок повинні бути передбачені окремі душові кімнати або роздільне користування ними.

2.74. Душові кімнати повинні бути досить великими, щоб кожний працівник безперешкодно міг помитися в умовах відповідного рівня гігієни.

У душових повинна бути наявна гаряча і холодна вода.

2.75. Якщо душові кімнати не передбачені, повинно бути забезпечено встановлення необхідної кількості умивальників із гарячою та холодною водою в безпосередній близькості від робочих місць і кімнат для переодягання.

Для чоловіків та жінок повинні бути передбачені окремі умивальники або роздільне користування ними, якщо це необхідно із етичних причин.

2.76. Для працівників в безпосередній близькості до робочих місць, кімнат для відпочинку, кімнат для переодягання, душових кімнат та умивалень повинні бути передбачені спеціальні приміщення, облаштовані достатньою кількістю туалетів та умивальників.

Для чоловіків та жінок повинні бути передбачені окремі туалети або роздільне користування ними.

Для видобувних підприємств з підземним способом видобування санітарно-побутові приміщення можуть бути розташовані на поверхні.

2.77. Проектування, спорудження, експлуатація та обслуговування розкривних, породних та інших відвалів, а також відстійників повинні забезпечувати їх стійкість, а також безпеку і захист здоров'я працівників.

2.78. Робочі зони повинні бути спроектовані, споруджені, встановлені, експлуатуватися та обслуговуватися з урахуванням метеорологічних умов. Конструкція та міцність робочих зон повинні відповідати характеру їх застосування.

2.79. Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних нахилів, бути міцними, надійними і не слизькими.

Місця розташування робочих місць, залежно від характеру роботи та фізичних потреб працівників повинні мати достатню теплоізоляцію.

2.80. Поверхні підлог, стін і стель у приміщеннях повинні бути такими, щоб їх можна було очищати або відновлювати відповідно до гігієнічних вимог.

2.81. Прозорі або такі, що пропускають світло, стіни, скляні перегородки в приміщеннях поблизу робочих місць і шляхів пересування повинні бути чітко позначені і виготовлені з безпечного матеріалу, або відгороджені від робочих місць і шляхів пересування таким чином, щоб запобігти зіткненню працівників

із цими стінами або травмуванню уламками під час їх руйнування.

2.82. Перебування працівників на дахах, виготовлених із недостатньо міцних матеріалів, допускається за умови застосування відповідного обладнання для безпечного виконання робіт на дахах.

2.83. Робочі приміщення повинні мати достатню площу, висоту і об'єм, щоб працівники мали змогу виконувати свою роботу без ризику для їхньої безпеки та здоров'я.

2.84. Розмір вільної площі на робочому місці повинен дозволяти працівнику виконувати свою роботу безпечно.

2.85. Вікна, світлові люки та вентиляційні пристрої повинні бути сконструйовані так, щоб їх відкривання, регулювання та фіксація були безпечними.

У відкритому положенні вони не повинні становити небезпеку для працівників.

2.86. Конструкція вікон, світлових люків та вентиляційних пристроїв не повинна становити ризику для безпеки та здоров'я працівників під час їх очищення.

2.87. Розташування, кількість, розміри дверей та воріт, матеріали з яких вони виготовлені, повинні відповідати характеру і призначенню приміщень або зон.

2.88. Прозорі двері повинні бути відповідним чином позначені на рівні очей.

2.89. Поворотні двері та ворота повинні бути прозорими або мати прозорі панелі.

2.90. Якщо прозорі або напівпрозорі поверхні дверей чи воріт виготовлені із крихких матеріалів, і існує небезпека травмування працівників їх уламками, необхідно передбачити захист цих поверхонь від пошкодження.

2.91. Розсувні двері повинні мати пристрої для запобігання їх ковзанню або непередбачуваному випадінню.

2.92. Двері та ворота, що відкриваються вгору, повинні мати механізм для запобігання їх непередбаченому падінню вниз.

2.93. Двері аварійних виходів повинні мати відповідне позначення. Під час перебування працівників у робочій зоні двері аварійних виходів повинні бути постійно готовими до відкривання їх зсередини без застосування спеціальних допоміжних пристроїв.

2.94. У безпосередній близькості до воріт, призначених для проїзду транспорту, повинні бути розміщені двері для безпечного проходу людей. Ці двері повинні мати відповідні позначення та бути вільними.

2.95. Механічні двері та ворота повинні функціонувати так, щоб виключити ризик виникнення нещасного випадку.

Вони повинні бути оснащені добре видимими та легкодоступними аварійними вимикачами, а також пристроями для відкривання механічних дверей та воріт вручну у випадку зникнення живлення.

2.96. У закритих приміщеннях повинна бути влаштована вентиляція, яка забезпечує необхідну кількість свіжого повітря з урахуванням характеру роботи

та фізичних потреб працівників.

Примусова вентиляція повинна бути у справному стані.

Для забезпечення здоров'я працівників повинна бути передбачена система контролю вентиляційної установки для виявлення її несправностей.

2.97. Кондиціонери або установки механічної вентиляції повинні функціонувати так, щоб працівники не зазнавали дискомфорту через протяги.

Відкладення та забруднення, які можуть спричинити небезпеку здоров'ю працівників через забруднення повітря, повинні негайно усуватись.

2.98. У робочих приміщеннях протягом робочого часу повинна підтримуватись сприятлива для людини температура повітря з урахуванням характеру роботи та фізичних потреб працівників.

2.99. У приміщеннях для відпочинку, для чергового персоналу, санітарних приміщеннях, їдальнях, медичних пунктах повинна підтримуватись температура, яка відповідає специфіці цих приміщень.

2.100. Розташування вікон, світлових люків, скляних перегородок повинно здійснюватись з урахуванням виду і характеру робіт так, щоб запобігти надмірній інсоляції.

2.101. Для забезпечення безпеки та здоров'я працівників з урахуванням кількості працівників та характеру роботи необхідно передбачати кімнату для відпочинку.

Для працівників, які працюють у кабінетах або подібних приміщеннях і мають відповідні умови для відпочинку під час перерв, наявність кімнат для відпочинку не вимагається.

2.102. Кімнати для відпочинку повинні бути просторими, облаштовані

достатньою кількістю столів та сидінь зі спинками відповідно до кількості працівників.

2.103. У кімнатах для відпочинку повинні бути передбачені заходи для запобігання поширенню тютюнового диму.

2.104. Якщо протягом робочого часу відбуваються регулярні перерви у роботі й при цьому відсутня кімната для відпочинку, повинно бути передбачено інше приміщення, в якому, за необхідності, можуть перебувати працівники під час перерв.

2.105. Для вагітних жінок та годувальниць повинні бути передбачені умови для відпочинку лежачи.

2.106. Двері, проходи, сходи, душові кабінки, умивальники, туалети та робочі місця, де перебувають особи із фізичними вадами, повинні бути улаштовані з урахуванням їх фізичних потреб.

III. Вимоги безпеки при добуванні корисних копалин відкритим способом

3.1. Роботодавець повинен вжити заходів для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників при добуванні корисних копалин відкритим способом за нормальних умов та у небезпечних ситуаціях. Оцінка ризиків та профілактичні заходи для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників повинні бути розроблені з урахуванням основних принципів запобігання та задокументовані.

3.2. Роботодавець повинен забезпечити вільний доступ та регулярний перегляд задокументованих профілактичних заходів, передбачених системою

управління охороною праці.

Роботи з добування корисних копалин відкритим способом необхідно здійснювати з урахуванням проведеної оцінки ризиків та визначених профілактичних заходів.

3.3. Роботи необхідно планувати з урахуванням заходів для забезпечення безпеки щодо ризиків, пов'язаних з обваленням або зсувом порід.

Для цього необхідно забезпечити відповідність висот та кутів укосів, уступів і бортів вибою властивостям та стійкості порід, а також технології ведення робіт.

3.4. Транспортні комунікації на уступах повинні бути достатньо стійкими та відповідати параметрам технологічного обладнання, що використовується.

Транспортні комунікації повинні прокладатися та підтримуватися так, щоб забезпечити безпечний проїзд транспорту.

3.5. Перед початком або поновленням розкривних та видобувних робіт необхідно перевірити відсутність над робочими зонами і транспортними комунікаціями породних мас, що можуть сповзти або зірватися.

За необхідності їх треба видалити.

3.6. Розкривні та видобувні уступи, а також відвали необхідно розробляти так, щоб не створювалася нестійкість.

IV. Вимоги безпеки при добуванні корисних копалин підземним способом

4.1. Роботодавець повинен вжити заходів для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників при добуванні корисних копалин підземним способом за нормальних умов та у небезпечних ситуаціях. Оцінка ризиків та

профілактичні заходи для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників повинні бути розроблені з урахуванням основних принципів запобігання та задокументовані.

4.2. Роботодавець повинен забезпечити вільний доступ та регулярний перегляд задокументованих профілактичних заходів, передбачених системою управління охороною праці.

Роботи з добування корисних копалин підземним способом необхідно здійснювати з урахуванням проведеної оцінки ризиків та визначених профілактичних заходів.

4.3. Маркшейдерські плани повинні виконуватись у відповідному масштабі. Поряд зі штреками і забоями на них повинні бути зазначені всі елементи, які можуть мати вплив на безпеку ведення робіт.

4.4. Маркшейдерські плани повинні бути легкодоступними і зберігатись доти, доки цього вимагають вимоги безпеки. Ці плани повинні регулярно поновлюватись відповідно до стану робіт і перебувати у робочих зонах.

4.5. Всі підземні виробки повинні мати не менше двох незалежних, безпечних і легкодоступних для працівників, що працюють під землею, виходів, що ведуть на поверхню. У разі потреби вони повинні бути устатковані механічними засобами для підняття людей.

4.6. Підземні виробки, у яких провадяться роботи, необхідно проходити, використовувати, обладнувати, підтримувати та розмічати так, щоб максимально мінімізувати ризики для працівників під час роботи або руху по них.

4.7. Транспортне обладнання необхідно встановлювати, експлуатувати і обслуговувати так, щоб забезпечити безпеку і здоров'я працівників, які

знаходяться в безпосередній близькості від нього.

Застосування механічних засобів для підняття людей необхідно здійснювати відповідно до інструкцій з експлуатації.

4.8. За необхідності, вслід за посуванням вибою необхідно здійснювати кріплення відповідно до планів та інструкцій з безпечного ведення робіт.

У всіх місцях виробки, доступних для працівників, необхідно регулярно здійснювати випробування стійкості порід та відповідним чином пристосовувати кріплення.

4.9. Всі підземні виробки доступні для працівників повинні відповідним чином вентилюватися.

Для цього необхідно передбачити постійну вентиляцію, щоб забезпечити: безпечне для здоров'я середовище, що відповідає умовам праці з урахуванням характеру роботи та фізичних потреб працівників;

запобігання розповсюдженню вибухонебезпечного середовища, а також скупченню шкідливої для дихання працівників кількості пилу.

4.10. Якщо природної вентиляції недостатньо, необхідно забезпечити загальну вентиляцію шляхом встановлення одного або декількох механічних вентиляторів, а також вжити заходів для забезпечення стабільної та безперервної вентиляції.

Рівень депресії головного вентилятора необхідно постійно контролювати, про непередбачену зупинку вентиляції повинен сигналізувати аварійний пристрій.

4.11. Параметри вентиляції необхідно контролювати та фіксувати. Схема вентиляції повинна бути легкодоступною для працівників та регулярно оновлюватися відповідно до стану гірничих робіт.

4.12. У шахтах, небезпечних за газом, головна вентиляція повинна здійснюватися механічними засобами вентиляції. Ведення робіт повинно здійснюватися з урахуванням заходів з дегазації.

Необхідно вживати заходів щоб забезпечити максимальне усунення ризиків, спричинених шахтним газом.

Додатково повинні здійснюватися вимірювання наявності шахтного газу.

4.13. Місцева вентиляція влаштовується в розвідувальних, підготовчих і видобувальних виробках, що мають безпосередній зв'язок з головним вентиляційним струменем.

Місцева вентиляція може влаштовуватися у разі, якщо вжито відповідні заходи для забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

4.14. Необхідно регулярно здійснювати вимірювання концентрації шахтного газу у вентиляційних виробках, що ведуть від механізованих вибоїв, від виробок, з покрівлі яких видобувається вугілля, а також від тупикових виробок, у яких механізованим способом провадяться прохідницькі роботи.

4.15. У шахтах, небезпечних за газом, а також шахтах з горючим пилом: допускається застосування тільки спеціальних вибухових речовин і засобів підривання;

забороняється курити і брати з собою призначені для куріння тютюнові вироби та засоби для створення відкритого вогню;

забороняється проводити вогневі роботи та зварювання. Проведення вогневих робіт допускається лише за умови здійснення спеціальних заходів для забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

4.16. У шахтах з горючим пилом повинні бути вжиті заходи для запобігання відкладенню горючого пилу, його видалення, нейтралізації або зв'язування.

4.17. Поширення вибуху пилу або газу, яке може призвести до нових вибухів пилу, повинно бути обмежено заслонами для локалізації вибуху.

Розташування цих заслонів повинно оновлюватися відповідно до стану гірничих робіт. Відомості щодо розташування заслонів для локалізації вибуху повинні бути доступними для працівників у робочих зонах.

4.18. Якщо є небезпека раптового викиду газу (разом з викидом корисної копалини або породи чи без нього, гірничого удару або води), необхідно організувати і виконувати роботи так, щоб максимально забезпечити безпечне ведення робіт та захист персоналу.

4.19. Необхідно вживати заходів для виявлення небезпечних зон у підземних виробках і захисту працівників, які рухаються в напрямку цих зон або перебувають у них.

4.20. Необхідно вживати заходів для запобігання самозайманню, а також своєчасного виявлення джерел самозаймання.

4.21. Якщо у шахту доставляються горючі речовини, їх кількість повинна бути обмежена мінімально необхідною.

4.22. Якщо застосовуються рідини для передачі гідростатичної або гідрокінетичної механічної енергії, необхідно застосовувати, наскільки це можливо, важкозаймісті рідини, щоб запобігти виникненню і поширенню пожеж.

4.23. Працівники повинні бути забезпечені засобами індивідуального захисту органів дихання, а також саморятівниками, які повинні бути в межах постійної досяжності.

Кожен працівник повинен знати правила користування цими засобами.

Ці засоби повинні регулярно перевірятися.

4.24. Працівники повинні бути забезпечені світильниками місцевого освітлення для локального освітлення робочих зон.

Кожна робоча зона повинна бути обладнана достатнім штучним освітленням для забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

Освітлювальні електроустановки повинні бути розміщені так, щоб виключити ризик виникнення нещасного випадку.

4.25. Повинна бути забезпечена система постійного інформування про місце перебування кожного з працівників, що працюють під землею.

4.26. Для забезпечення відповідних заходів безпеки повинна бути передбачена аварійно-рятувальна служба, яка повинна мати в розпорядженні відповідну кількість кваліфікованих працівників і необхідних аварійно-рятувальних засобів для використання на кожному окремому підприємстві, що здійснюють підземну розвідку або видобування.

**Директор Департаменту заробітної
плати та умов праці**

О. Товстенко